

34

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

DS.174.158.2013

D007

SEKRETARIAT
DZIAŁ KANCELARIA STANU
Cezary Kzemek

WYKONANO
MK-4552
P. D. 2013/08
B

2013-08-12 Warszawa, 12 sierpnia 2013 r.

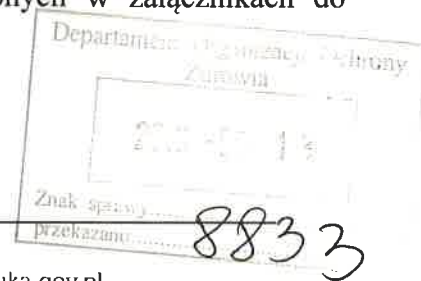
**Pan
Sławomir Neumann
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Zdrowia**

Wznowiony Poczta Ministerstwa

w odpowiedzi na pismo z dn. 12 lipca 2013 r., o sygnaturze MZ-OZG-50-31888-12/DS/13, z prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, pragnę przedstawić uwagi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego do przedmiotowego dokumentu.

W projekcie rozporządzenia określono niektóre kwalifikacje zawodowe wymagane do udzielania świadczeń gwarantowanych poprzez nazwę kierunku studiów wyższych. Tymczasem zgodnie z art. 11 ust 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., nr 572, 742 i 1544) kierunek studiów jest określony uchwałą senatu uczelni. Obecnie obowiązujące przepisy ustawy wskazują jedynie następujące nazwy kierunków: architektura, farmacja, lekarski, lekarsko-dentystyczny, pielęgniarstwo, położnictwo oraz weterynaria. Należy zatem wprowadzić w przedmiotowym projekcie zmiany, mówiące o obszarach, oczekiwanych efektach kształcenia lub zakresie studiów, a nie o konkretnych kierunkach studiów.

Szczegółowe zastrzeżenia budzą niektóre zapisy dotyczące warunków wymaganych od świadczeniodawców w zakresie kwalifikacji personelu, określonych w załącznikach do rozporządzenia.

Zapis dotyczący wymogów kwalifikacyjnych dla „osoby prowadzącej psychoterapię” określony w załączniku 1 pkt 1 (świadczenia psychiatryczne dla dorosłych) budzi wątpliwości z następujących powodów:

- 1) jest niespójny z obowiązującymi przepisami ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, ponieważ odnosi się do konkretnych nazw kierunków studiów i specjalności;
- 2) w sposób merytorycznie nieuzasadniony dyskryminuje absolwentów studiów wyższych w zakresie pedagogiki specjalnej, a także socjologii, nauk o rodzinie, teologii i filozofii, którzy w świetle proponowanych zapisów nie mogliby przystąpić do szkolenia oraz prowadzi do niespójności z innymi aktami wykonawczymi Ministra Zdrowia - kierunki studiów z zakresu powyższych dziedzin wymienione są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. w *sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi*, a ich ukończenie (zgodnie z §13 ust. 2 rozporządzenia) uprawnia do ubiegania się o certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień;
- 3) wyklucza możliwość uzyskania umiejętności w zakresie oddziaływań psychoterapeutycznych mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia w toku studiów wyższych, co w świetle wprowadzenia na mocy nowelizacji ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* z 2011 r. autonomii programowej uczelni, jest merytorycznie nieuzasadnione.

W związku z powyższym proponuję rozważenie następującego zapisu:

„3) psycholog albo osoba, która spełnia łącznie następujące warunki:

- a) posiada dyplom lekarza, lub ukończyła studia wyższe w zakresie psychologii, pedagogiki, pedagogiki specjalnej, socjologii, resocjalizacji, nauk o rodzinie, teologii lub filozofii albo spełnia warunki określone w art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów* (Dz. U. Nr 73, poz. 763, z późn. zm.),
- b) ukończyła podyplomowe szkolenie w zakresie oddziaływań psychoterapeutycznych mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia, prowadzone metodami o udowodnionej naukowo skuteczności, w szczególności metodą terapii psychodynamicznej, poznawczo-behawioralnej lub systemowej, w wymiarze co najmniej 1200 godzin albo ukończyła studia wyższe, prowadzone zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* z 2011 r., których program kształcenia zapewnia uzyskanie takich samych efektów kształcenia, jak w przypadku szkolenia podyplomowego w zakresie oddziaływań psychoterapeutycznych mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia, potwierdzonych suplementem do dyplomu lub na podstawie zaświadczenia uczelni, albo przed 2007 r. ukończyła podyplomowe szkolenie w zakresie oddziaływań

psychoterapeutycznych mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia w wymiarze czasu określonym w programie tego szkolenia,

c) posiada zaświadczenie, zwane dalej „certyfikatem psychoterapeuty”, poświadczające odbycie szkolenia wymienionego w lit. b, zakończonego egzaminem przeprowadzonym przez komisję zewnętrzną wobec podmiotu kształcącego, w skład której nie wchodzi przedstawiciele podmiotu kształcącego, w szczególności powołaną przez stowarzyszenia wydające certyfikaty psychoterapeuty albo ukończyła studia wyższe, o których mowa w lit. b)”.
b)”.

Zapis dotyczący wymogów kwalifikacyjnych dla „osoby prowadzącej terapię zajęciową” (załącznik nr 1 pkt 1), budzi poważne wątpliwości w zakresie, w jakim odnosi się do wykształcenia wyższego, z następujących powodów:

- 1) odnosi się do podziału na „szkoły wyższe” i „wyższe szkoły zawodowe”, który został uchylony wraz z wejściem w życie ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, tym samym nie funkcjonuje w przepisach prawa od ośmiu lat;
- 2) jest niespójny z przepisami ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, ponieważ odnosi się do konkretnych nazw kierunków studiów i specjalności;
- 3) przepis zawęża możliwość uzyskania odpowiednich kwalifikacji tylko do studiów pierwszego stopnia, wykluczając tym samym możliwość spełniania warunków określonych w rozporządzeniu, jeśli odpowiednie kompetencje i umiejętności zostały uzyskane na studiach drugiego stopnia;
- 4) powyższy zapis może potencjalnie dyskryminować absolwentów studiów, którzy nabyli umiejętności wystarczające do zatrudnienia jako terapeuci zajęciowi, ale nie ukończyli studiów czy specjalności o „właściwej” nazwie; aktualnie wyklucza z możliwości wykonywania zawodu absolwentów, m.in. pedagogiki specjalnej, nawet w specjalnościach umożliwiających zdobycie wysokich umiejętności z zakresu teorii i technik terapeutycznych, co jest merytorycznie nieuzasadnione;
- 5) powyższy zapis może prowadzić do fikcyjności możliwości kształcenia terapeutów zajęciowych w uczelniach wyższych; studia o „właściwej” nazwie są aktualnie prowadzone tylko przez trzy uczelnie: Akademię Wychowania Fizycznego we Wrocławiu (Wydział Fizjoterapii), Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (Wydział Nauk o Zdrowiu) i Akademię Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie (Wydział Rehabilitacji Ruchowej).

W związku z powyższym proponuję następujący zapis:

„4) osoba, która ukończyła policealną szkołę średnią i uzyskała dyplom terapeuty zajęciowego albo ukończyła studia wyższe na kierunku umożliwiającym nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie teorii i technik terapeutycznych, lub osoba z innym wykształceniem, która uzyskała pozytywną opinię kierownika ośrodka prowadzącego terapię

zajęciową dla chorych psychicznie, po co najmniej rocznej praktyce w zakresie terapii zajęciowej w tym ośrodku”.

Wątpliwości budzą także wymogi kwalifikacyjne wobec osób będących w świetle przedmiotowego rozporządzenia „pedagogami specjalnymi”, „fizjoterapeutami” oraz „logopedami”, zdefiniowane w załączniku nr 4 pkt 4 (świadczenia dzienne rehabilitacyjne dla osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi). Powyższy zapis budzi poważne zastrzeżenia z następujących powodów:

- 1) jest niespójny z obowiązującymi przepisami ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, ponieważ:
 - odnosi się do konkretnych nazw kierunków studiów i specjalności,
 - odnosi się do standardów kształcenia (na kierunku fizjoterapia), które zostały uchylone na mocy nowelizacji ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* z 2011 r.,
 - użyte jest nieprawidłowe określenie „program nauczania”,
 - odnosi się do konkretnej liczby godzin dydaktycznych z zakresu określonych treści podstawowych i kierunkowych w programach kształcenia;
- 2) może potencjalnie dyskryminować absolwentów studiów, którzy nabyli umiejętności wystarczające do zatrudnienia w roli pedagoga specjalnego, fizjoterapeuty lub logopedy, ale nie ukończyli studiów na kierunku o „właściwej” nazwie;
- 3) wątpliwy jest także warunek wykształcenia wyższego magisterskiego, aby móc rozpocząć studia podyplomowe z logopedii; skoro mowa tutaj o wykształcenie na dowolnym kierunku studiów, brak jest uzasadnienia dla określenia wymogu wykształcenia magisterskiego, tym bardziej, że jednolite studia magisterskie prowadzące do tytułu magistra są obligatoryjnie prowadzone jedynie na czterech kierunkach studiów, a tytuł magistra można zdobyć po ukończeniu studiów II stopnia; tymczasem zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* studia podyplomowe to „forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia”.

W związku z powyższym proponuję następujący zapis:

„3) osoba, która ukończyła studia wyższe w zakresie pedagogiki specjalnej, zwana dalej „pedagogiem specjalnym”, lub osoba, która:

a) osoba, która ukończyła studia wyższe w zakresie fizjoterapii lub

[...]

g) osoba, która ukończyła studia wyższe na kierunku studiów w zakresie logopedii albo studia podyplomowe w zakresie logopedii - zwana dalej „logopedą””.

Ponadto pragnę zwrócić uwagę, że analogicznej korekty wymaga rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na

poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. 2011 nr 151 poz. 896), które w sposób nieprawidłowy określa wymogi kwalifikacyjne dla terapeuty zajęciowego, fizjoterapeuty i logopedy.

Zastrzeżenia budzi także fakt, że zasadnicze wymogi kwalifikacyjne dla kandydatów na terapeutów zajęciowych, fizjoterapeutów, logopedów oraz osób prowadzących psychoterapię (także specjalistów psychoterapii uzależnień) regulowane są w załącznikach do rozporządzeń. Wydaje się, iż wymogi kwalifikacyjne określone w drodze rozporządzeń zastępują ustawę o zawodach. Prowadzi to do zupełnej nieczytelności przepisów dla osób potencjalnie zainteresowanych wykonywaniem ww. zawodów oraz wywołuje wątpliwości co do zgodności z konstytucją. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2007 r. (sygn. akt K 36/06) „Określenie warunków wykonywania zawodu lub czynności zawodowych należy do spraw o fundamentalnym znaczeniu z punktu widzenia wolności wykonywania zawodu. Sprawy te muszą być unormowane w ustawie i nie mogą być przekazywane do unormowania w drodze rozporządzenia. Ustawa, uzależniając wykonywanie określonych czynności zawodowych od wymogu posiadania odpowiednich kwalifikacji, musi sprecyzować bliżej wymagania dotyczące tych kwalifikacji, tak aby jej adresaci mogli ustalić na podstawie jej przepisów, czy mogą dokonywać takich czynności.”

Dodatkowo niezależnie od powyższych uwag, które mają charakter zasadniczy, pragnę zwrócić uwagę na niespójność w nazewnictwie dot. tytułów zawodowych określających kwalifikacje osób uprawnionych do udzielania świadczeń gwarantowanych. Powinny być one spójne z tytułami zawodowymi nadawanymi absolwentom zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie *tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu* (Dz. U. Nr 196, poz. 1167).

Proponowane przepisy rozporządzenia nie uwzględniają rozwiązań systemowych wprowadzonych w 2011 roku nowelizacją ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, przede wszystkim w zakresie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

Z powodzeniem,
wz. Ministra
SEKRETARZ STANU
prof. Maria E. Orłowska